

<https://www.dnevnik.si/1042974223/slovenija/gostov...>

1 / 2

JEZIKOVNA POLITIKA

Uroš Škerl
Kramberger

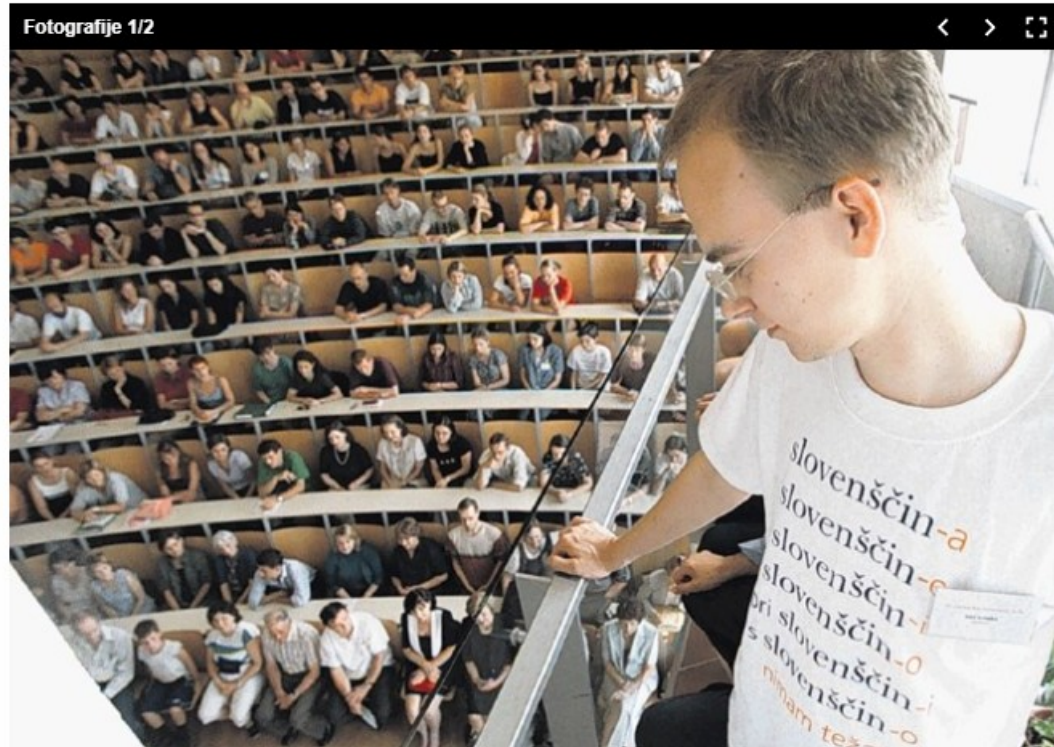
4. oktober 2021 05:03

↻ 4. oktober 2021 5:03

Predviden čas branja: 4
min

Gostovanja tujih profesorjev omejuje jezikovna politika

Nacionalni program visokega šolstva do leta 2030 predvideva oblikovanje študijskih programov v tujih jezikih. Ob tem del profesorjev poziva k intenzivnejšemu odpiranju fakultet za tuje predavatelje in študente. Komisija za slovenski jezik pri SAZU pa sviri pred zapostavljanjem slovenščine.



Slovenščina je v primerjavi s svetovnimi jeziki v ogroženem položaju. A na mnogih fakultetah iščejo možnosti za intenzivnejše gostovanje tujih profesorjev, saj bi to koristilo študentom. (Foto: Tomaž Skale)

Ob obravnavi predloga nacionalnega programa visokega šolstva za obdobje 2021–2030 se je ponovno odprlo vprašanje, ali morajo na fakultetah predavanja potekati zgolj v slovenskem jeziku. Program v poglavju o internacionalizaciji predvideva, da bo »oblikovan nabor študijskih programov, ki jih bo posamezna visokošolska institucija ponujala v tujih jezikih«. »Prednostna bo usmeritev v podiplomske študijske programe. Visokošolski zavodi bodo za vse tri stopnje študijskih programov avtonomno vodili ustrezno jezikovno politiko,« je še zapisano v predlogu nacionalnega programa.

Omejevanje tujih profesorjev

O položaju slovenščine v primerjavi z vodilnimi jeziki na področju znanosti in akademskih aktivnosti – angleščine, španščine, francoščine in kitajščine – strokovnjaki razpravljajo že vrsto let. Sprašujejo se, ali ohranjanje položaja slovenščine kot izhodiščnega učnega jezika omejuje razvoj slovenskih univerz in znanosti. V skladu z veljavnimi predpisi tako fakultete ne morejo za daljše obdobje angažirati tujih profesorjev, ki bi denimo vse leto študentom predajali znanje v angleščini. Zakon določa, da lahko javne fakultete v tujem jeziku – poleg študija samih tujih jezikov – izvajajo zgolj dele študijskih programov.

Na nekaterih fakultetah, ki imajo močnejše mednarodne ambicije, omejitve ocenjujejo kot pretiravanje. »Fakultete po vsem svetu in po vsej Evropi imajo mednarodne programe, v katerih predavanja potekajo v angleškem jeziku,« opozarja profesor **Mitjan Kalin** s [Fakultete za strojništvo](#) Univerze v Ljubljani. »To je nujno potrebno za globalno sodelovanje v akademskem svetu in v gospodarstvu,« je prepričan. »Tujih učiteljev ne

<https://www.dnevnik.si/1042974223/slovenija/gostov...>

2 / 2

moremo vabiti v Slovenijo, če se obnašamo, kot da je naš edini jezik slovenščina.« Kalin opozarja, da v tehniški znanosti jezik ne igra posebne vloge, temveč je zgolj sredstvo za razlago na primer fizikalnih pojavov. Obenem pa skromne mednarodne dimenzije visokega šolstva po njegovem mnenju povzročajo, da iniciativo v slovenski proizvodnji že prevzemajo tuje korporacije.

Varovanje slovenščine

Del znanstvenikov oziroma profesorjev pa je po drugi strani prepričan, da je treba poseben položaj slovenščine ohraniti. Predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti (SAZU) **Peter Štih** je nedavno ponovil stališče akademije iz leta 2016, »da morajo študentje na slovenskih univerzah, financiranih iz javnih sredstev, obdržati pravico in imeti možnost opravljati študij v slovenskem jeziku«.

Nekateri člani akademije so za položaj slovenskega jezika manj zaskrbljeni. »Uporaba tujih jezikov na podiplomskem študiju gotovo ne ogroža slovenskega jezika,« pravi akademik **Jože Mencinger**. »Če bi šli v skrajnost, bi morali v Sloveniji zavračati doktorate, opravljene na tujih univerzah, ali pa zahtevati njihov prevod v slovenščino, kar je najbrž nesmiselno.«

Spet drugi pa so prepričani, da mora država slovenščino zaščititi pred izrivanjem iz strokovnih razprav. »Na slovenskih visokošolskih ustanovah si moramo v prvi vrsti prizadevati, da so vse študijske vsebine dostopne najprej v slovenskem jeziku. Le na takšen način lahko omogočimo nemoten razvoj slovenske znanstvene misli in posledično razvoj strokovne in znanstvene slovenščine,« je prepričana profesorica **Andreja Žele**, predsednica komisije za slovenski jezik pri SAZU. »S tem navsezadnje osmišljamo tudi ustanovitev slovenske univerze pred stotimi leti.« Po njenem mnenju poudarjanje polnofunkcijske vloge slovenščine v mednarodnem prostoru ni v nasprotju z internacionalizacijo visokega šolstva. »Upravičeno pričakujemo, da bodo tudi v nadaljevanju vse študijske vsebine najprej dostopne v slovenskem jeziku. Internacionalizacijo slovenskega visokošolskega prostora pa dojemamo tako, da slovenščino na enakovreden način vključimo med druge jezike,« pravi Andreja Žele.

Predsednik SAZU Štih meni, da visokošolski strokovnjaki razumejo tako potrebo po čim boljši vključenosti slovenskega visokega šolstva v mednarodno okolje, kar je nujno povezano z uporabo angleščine oziroma tujih jezikov, kot tudi potrebo po polnofunkcijskem razvijanju slovenskega jezika. Pričakuje, da bo bodoča rešitev upoštevala oba vidika.

Simon Krek iz Centra za jezikovne vire in tehnologije Univerze v Ljubljani pa nam je sporočil, da bo dileme o rabi slovenščine oziroma tujih jezikov predvidoma razrešila nova računalniška prevajalska oprema, ki jo pravkar razvijajo v okviru projekta Online notes (ON). Sprotno strojno prevajanje predavanj naj bi na štirih fakultetah poskusno izvedli že novembra letos.

jezikovna politika

slovenščina

SAZU

Peter Štih

fakultete

univerze

